Ceny dříví ohrožují vlastníky lesů

Trhy se dřívím nižší kvality jsou už přesycené a kolabují. Ceny dříví stále padají a pohybují se již na hranici rentability. Zároveň rostou náklady na zalesnění potěžebních ploch, na jejich následnou pěstební péči a ochranu proti přemnožené zvěři. Pokud bude stávající trend dlouhodobě přetrvávat, vlastníci lesů nebudou mít na sebefinancování, což může mít fatální následky. Je totiž zřejmé, že finanční situace vlastníků lesů se s negativními dopady sucha bude stále zhoršovat. Jestli výrazným způsobem nepomůže stát, například garantovaným výkupem dřevní hmoty, situace na trhu s dřívím se nezlepší, ale spíše zhorší. Přitom je paradoxem, že české ekonomice se daří.

Les jako zdroj dřeva a důležitých mimoprodukčních funkcí, do které patří například funkce klimatická, vodoochranná, půdoochranná či rekreační, je totiž živý ekosystém, na který se musí pohlížet komplexněji. Lesní hospodářství je přitom specifické z hlediska působení těžko předvídatelných klimatických a biologických dějů. Proto na les a hospodaření v něm nelze pohlížet jako na klasickou továrnu, protože zde platí i jiné zákony, a to zákony přírody.

Ministerstvo zemědělství (MZe) se dostává kvůli dlouhodobě opomíjeným hrozbám a problémům v lesnictví, které v minulosti nebyly efektivně řešeny, pod obrovský tlak. Dnešní MZe musí v relativně krátké době uskutečnit to, na co měli předchozí ministři a náměstci pro lesní hospodářství více než deset let. Je to obrovská výzva. Věřím, že ji zvládne. Dílčí výsledky jsou patrné, ale asi ne tak, jak by si někteří vlastníci lesů přáli. Přesto nesvádějme na resort MZe všechnu vinu. Tu hledejme spíše v jiných budovách našeho hlavního města nebo v jednotlivých krajích, ale i v samotných hlavách lesníků a vlastníků lesů.

Bude zisk prioritou?

Obhospodařování lesů vychází z principu trvale udržitelného hospodaření, které by nemělo upřednostňovat žádný z pilířů funkce environmentální, sociální a ekonomické. V tomto duchu je nutno si položit otázku, co představují státní lesy ve správě státních podniků pro český národ. Z vědeckých prací jasně vyplývá, že ekonomická stránka věci není rozhodně na prvním místě. Nejsem přesvědčen o tom, že obdobně budou na funkce svých lesů pohlížet městští nebo obecní vlastníci. Ti doposud měli z lesů v drtivě většině jenom zisk. Nedělejme si proto iluze o tom, že vlastníci městských, obecních nebo koneckonců i správci státních lesů, kteří doteď byli zvyklí na vysokou finanční rentu z lesních majetků, by chtěli dlouhodobě dotovat své ztrátové lesnické podniky ze své pokladny jen kvůli mimoprodukčním funkcím. Laické vedení takových majetků spíše pohlíží na lesní podniky jako na jakoukoliv jinou firmu, kde prvořadým cílem hospodaření je tvorba zisku. Nabízí se otázka, jak se budou chovat takoví vlastníci ke svým lesům a správcům jejich majetku, pokud lesní firma nebude tvořit zisk. Obávám se, že v mnohých případech hrozí výměna správců lesních majetků, celkový prodej lesního majetku nebo jeho prodělečných částí. V reakci na to se větší lesnické firmy nějakým způsobem transformují nebo zruší.

Jak to vidí ...

... Aleš Erber, lesnický specialista, analytik a odborný lesní hospodář

Mimoprodukční funkce

Stávající společnost mimoprodukční funkce lesů příliš nevnímá. Ovšem náhled a ocenění lesů se může v souvislosti s negativními dopady sucha brzy změnit. Až veřejnost zjistí, že dočasně zmizí velká část lesů, kam chodila na lesní plody a houby, na procházky, či přestane téct voda z kohoutku, bude to okamžik, kdy na lesní hospodářství bude přednostně kladena úloha mimoprodukčních funkcí lesů. Od zemědělsky intenzivně obhospodařované krajiny takové funkce nelze očekávat, byť by je třeba mohla alespoň částečně plnit v případě zavádění agrolesnických systémů do správné zemědělské praxe. Vlastníci lesů, kteří hospodaří s vyšší důrazem na mimoprodukční funkce lesů, budou ve výhodě, a to nejen z pohledu vyšší společenské prestiže, ale třeba i ekonomické. Soukromí vlastníci lesů ať nakládají s lesem podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

Pokud vlastníci obecních a městských lesů dospějí k vyššímu uplatňování mimoprodukčních funkcí v rámci svých obhospodařovaných majetků, tedy k zodpovědnosti vůči svým občanům, bude to jenom dobře. Státní lesy, pokud nejsou určeny pro vojenské účely, mají v dnešní době již upřednostňovat mimoprodukční funkce nad funkcí dřevoprodukční, a to z prostého důvodu, už nyní jsou pro českou společnost důležitější než prodeje dřevní hmoty, z které plyne honba za dosahováním maximálního zisku.

Zlepšit stav trhu

Jádro aktuálních problémů je totiž v toku dříví mezi lesem a zpracovatelem dříví. Drtivá většina těžebních i zpracovatelských kapacit zpracovává nahodilou těžbu (těžba kůrovcového dříví, souší nebo polámaného po silním větru). Na přípravu lesních porostů, v rámci kterých by se těžily především zdravé stromy za účelem zlepšení růstových a mikroklimatických podmínek lesních porostů pro adaptační opatření, už nezbývají těžební kapacity. Přitom o čerstvé a zdravé dříví je u zpracovatelů zájem.

Řešení tzv. zalesňovací vyhlášky je důležité, ale troufnu si tvrdit, že v tuto chvíli druhořadé. Protože pokud vlastníci lesů nebudou mít finanční prostředky na provoz a na nákladné adaptační opatření na globální změnu klimatu, o nějakých pestrých lesích s bohatou strukturou si můžeme nechat jen zdát. K tomu je nutno vyřešit snížení stavu přemnožené spárkaté zvěře, aby vlastníci lesů neinvestovali zbytečné peníze do ochrany lesa proti zvěři, která výrazným způsobem poškozuje přirozenou i umělou obnovu lesa.

Stát tedy musí nejprve vyřešit situaci na trhu se dřívím, snížit stavy spárkaté zvěře a motivovat vlastníky lesů, aby včas vyhledávali, asanovali a vyváželi kůrovcové dříví nebo dříví atraktivní pro kůrovce a zároveň, aby se řešila jejich pomoc v této nestandardní krizové situaci.

Aby se tak stalo efektivně a bez zvýšení státních výdajů, je nutné zlepšit stav na trhu se dřívím, tzn. „vysát" z trhu dostatečné množství dříví, aby došlo ke zvýšení cen. To dokáže jen stát garantovaným výkupem dříví od vlastníků lesů prostřednictvím státních lesů, které dříví mohou uskladnit, prodat v zahraničí, spálit ve spalovnách nebo prodat jako palivo občanům. V případě zvýšení cen za dříví by vlastníci lesů měli z prodeje dřeva dostatečný finanční kapitál na svůj provoz, zalesnění kalamitních ploch a na adaptaci lesních porostů. A ve finále na tom mohou státní podniky ještě vydělat, pokud cena vykoupeného dříví stoupne a on ho prodá za vyšší ceny, než ho nakupil. Dočkáme se tedy nějakého rozhodnutí? Nejhorší rozhodnutí je žádné rozhodnutí.

Ing. Aleš Erber
lesnický specialista, analytik a odborný lesní hospodář

---

roľnícke noviny

Boja sa živelného rozchodu

Agrárne samosprávy varujú, že neriadený brexit poškodí naozaj všetkých

Brexit klope na dvere. V súvislosti s ním by sa v budúci pondelok mala na rokovaní stretnúť medzirezortná koordinačná skupina vlády SR, ktorá by sa mala zaoberať pripravenosťou SR na odchod Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ.

Rokovanie skupiny zvolal premiér SR Peter Pellegrini. „Nezávisle od toho, ako dopadne hlasovanie vo Veľkej Británii, sa ako premiér dlhodobo aktívne zaujímam o to, ako je Slovensko pripravené reagovať na oba scenáre brexitu, a osobne dohliadam na prípravu vládnych opatrení s cieľom minimalizovať negatívne dopady brexitu na slovenskú ekonomiku a na slovenských občanov, žijúcich vo Veľkej Británii," povedal v tejto súvislosti P. Pellegrini. O jeho slovách ako aj o zvolaní medzirezortnej koordinačnej skupiny informoval tlačový a informačný odbor Úradu vlády SR. Samotné hlasovanie o brexite bolo v britskom parlamente naplánované na utorok, 15. januára tohto roku a jeho výsledky boli známe až po uzávierke tohto vydania Roľníckych novín. Na čoraz aktuálnejší brexit v uplynulých dňoch zareagovali aj organizácie agrárnej a potravinárskej samosprávy. Potravinárska komora Slovenska informovala, že „organizácie, združujúce farmárov a výrobcov potravín v EÚ, vydali v súvislosti s blížiacim sa hlasovaním v britskom parlamente spoločné vyhlásenie. Upozornili v ňom na to, že bez dohody farmárov, výrobcov potravín a obchodníkov s agrárnymi komoditami môže mať nadchádzajúci brexit dramatické ekonomické dosahy nielen v EÚ, ale aj v samotnej Veľkej Británii". Podľa profesijných združení Food-Drink Europe, COPA/COGECA a CELCAA predstavoval export 27 krajín EÚ do Veľkej Británie 41 miliárd eur, pričom export Veľkej Británie do EÚ dosiahol 17 miliárd eur. Tento obchod a výroba v rámci terajších 28 členských krajín EÚ, teda vrátane Veľkej Británie, zamestnávajú 44 miliónov ľudí. Vo vyhlásení, ktoré uverejnili 11. januára tohto roku, tieto organizácie konštatovali, že odchod Spojeného kráľovstva z EÚ bez dosiahnutia dohody by viedol k výraznému narušeniu trhu a stratili by na tom obe strany. Pribudli by totiž nevyhnutné procedúry, ako napríklad sanitárne a fytosanitárne vyšetrenia, veterinárne certifikácie, dovozné clá, ale aj oficiálne kontroly tovaru na hraniciach. To všetko by viedlo k zdržaniam a k zvýšeným nákladom. Pre potravinárske podniky a príslušné kontrolné autority je preto nevyhnutné zaviesť určité prechodné obdobie, aby sa na odchod Spojeného kráľovstva dobre pripravili. Profesijné združenia vo vyhlásení zároveň zdôraznili, že brexit bez dohody značne poškodí potravinársky sektor tak v EÚ, ako aj v Spojenom kráľovstve, a preto je potrebné vyhnúť sa mu doslova za každú cenu. Neriadeného brexitu sa obávajú aj nemeckí poľnohospodári. „Ide o veľa," povedal podľa agentúry TASR Joachim Rukwied, prezident Nemeckého roľníckeho zväzu. Upozornil na to, že Nemecko dosahuje v obchode s agrárnymi produktmi a potravinami s Veľkou Britániou prebytok v sume 3,5 miliardy eur za rok.

„Potrebujeme, aby bol brexit riadený a my aby sme aj naďalej mali prístup na tieto trhy," uzavrel prezident Nemeckého roľníckeho zväzu.

Rozchod Spojeného kráľovstva s Európskou úniou pocítia roľníci na oboch stranách Lamanšského prielivu Foto (AR)

Bohumil Urbánik

Národní zemědělské muzeum informuje

Zabijačka v muzeu

(fia) – Zažít atmosféru staročeské zabijačky a ochutnat zabijačkové speciality můžete v rámci akce Letenské prase aneb Zabijačka v muzeu, která se uskuteční v sobotu 26. ledna v Národním zemědělském muzeu v Praze. Informovala o tom tisková mluvčí NZM Jitka Taussiková.

S mistrem řezníkem si při workshopu v gastrostudiu můžete v 10 a 14 hodin vyzkoušet, jak se vyrábějí jitrnice, tlačenka či jelítka.

Připraven je i doprovodný program pro děti – v 11 a 14 hodin v „muzejní hospůdce" a ochutnat zabijačkové speciality.

Dvanáctý ročník slavností přinese ukázky tradičních postupů zpracování vepřového masa Foto NZM

Dvanáctý ročník slavností přinese ukázky tradičních postupů zpracování vepřového masa, které proběhnou v režii řeznického mistra Tomáše Hudery v 11, 13 a 15 hodin. Po celou dobu akce bude na muzejním dvoře probíhat i prodej a degustace zabijačkových a dalších gastronomických specialit. V budově muzea mohou návštěvníci posedět pohádka O prasátku Arturovi v podání souboru Karlovarské dětské divadlo a po celý den řemeslné a výtvarné dílničky s lektory.

Jednotné snížené vstupné činí 50 korun, děti do 140 centimetrů a senioři nad 70 let mají vstup zdarma. Vstupné platí po dobu konání akce i do všech expozic Národního zemědělského muzea.